

PROPRIETAR - DIRECTOR

Dr. AUGUSTIN POPA

Redacția și administrația
BLAJ, JUD. TÂRNAVA MICĂ

INSERATE:

Un șir garmond: 6 Lei. La
publicării repetate după
invoială

Unitatea

REDACTOR

Prof. DUMITRU NEDA

Foaie înscrisă în Registrul de
publicații al Trib. Târnava-Mică
sub Nr. 2-1938.

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 200 Lei
Pe 6 luni . . . 100 Lei
Pentru străinătate 400 Lei

Foaie bisericească - Apare în fiecare Sâmbătă

Seminarul „Sf. Iosif” din Iași

(+). Ne sunt dragi sfintele lăcașuri de închinare, vetrele de lumină ale cărții, căminurile culturale, și orice așezământ ce stă în slujba binelui și frumosului. Dar ne sunt dragi în chip deosebit seminarile teologice. Și lucrul e ușor de înțeles: seminarile teologice sunt atelierile în cari se formează și din cari ies capodoperile cele mai alese ale Spiritului Sfânt: preoții. Aci se petrece acea lucrare tainică a harului care va rodi mai târziu nu numai în sufletele fericților aleși de Domnul, ci și a mulțimilor ce vor trăi sub cărma lor duhovnicească.

Eparhia română-latînă a Iașilor își are și ea răsadnița sa preoțească. Un volum festiv, scos în condiții tehnice admirabile, vine acum cu o seamă de destăinuri privitor la trecutul și prezentul seminarului „Sf. Iosif” din cetatea reședință a Preasf. Mihailu Robu. Nu e vorba de acest seminar: a fost deschis în 29 Sept. 1886 de Vlădciul de fericită pomenire Nicolae Iosif Camilii, care a colindat Italia, Franța, Belgia și Germania după milă ca să poată da preoți latini de simțeminte române Moldovei mult iubite. Până în 1907, când se mută în actuala clădire ridicată de ep. Ierom. Dominic Jaquet, tinerii leviți s'au adăpostit în umbra catedralei, într-o zidire a vlădciului. Cel care le-a purtat și le poartă grija ca un adevărat părinte a fost și este lerarhul eparhial. Actualul episcop al Iașilor, Preasf. M. Robu, face acest lucru cu atât mai cu dragă inimă, cu cât și Dânsul e o strălucire a acestei răsadnițe ce s'a dovedit atât de binecuvântată. Faptul că anul acesta au fost hirotoniți deodată și trimiși în via Domnului treizeci și trei de preoți tineri și plini de însuflețire sfântă, e mai grăitor ca orice vorbe.

Frunzărîm, mișcați, volumul festiv ce avem înaintea ochilor; cetim nume de profesori de teologie și de duhovnici seminariali; vedem fotografiile evocative; dăpădnăm cu caldă simpatie firul povestirilor evocative, așternute pe hârtia fină, de cretă, de tineri seminarisți. Unde și unde caută să ne oprim mai mult. O insellare nepretențioasă îți trezește amintiri de altădată; îți reînvie morții, a căror trecere din viață te doare: Dr. A. Gabor, Dr. I. Ferentz; îți apropie pe cei vii: P. Wiercinski și Preasf. M. Robu — dascălul octogenar care a făcut apostolie în 16 țărișoare și țări, dintre care cea mai dragă în toată vremea t-a fost România, și ucenicul în vârstă de Domnul să fie urmaș apostolilor săi; și te familiarizează cu toți acei ostenitori, călugări și preoți de mir, cari au muncit aci în tăcere, în lipsuri, în așteptare sfântă, plini de încredere în Tatăl milelor.

Realizarea dela Iași e o înălțătoare pildă de ce poate stăruința apostolică, mereu hrănită din isvoarele harului și gata de orice jertfă pentru izbânda unui ideal măreț și sfânt! —

Sub flamura lui Hristos-Regele

Drept încheiere și încoronare solemnă a „anului sfânt” 1926, Pius XI a decretat sărbătoarea „Regelui Hristos”. Intreg catolicismul de pe glob va trebui de-acum înainte, în a 4-a Duminică a lui Octomvrie din fiecare an, să-și plece fruntea în fața Regelui încununat cu spini; va trebui să se adâncească atunci în inimi simțământul de supunere față de comandamentele împărăției lui divine și să se facă vie în conștiința datoria generală de a întrona pe Hristos nu numai în sufletele singuraticilor, nu numai în familie, ci și în fruntea societăților omenești, recunoscându-l de împărat al popoarelor și rege al veacurilor.

Lumea a rămas mirată, atunci, în fața gestului papal. Părea bizar și anacronic. Se încheia doar, tocmai atunci, sfertul de veac al „regilor exilați”. Cascada tronurilor era în plin progres. Gânditorii culturali constatau, cu bucurie ori cu melancolie, cum apune pe vecie ideea regalității în fața idealului sgomotos al republicanismului democrat biruitor. — Stegarii acestui crez s'au și ridicat, fără întârziere și cu multă îndârjire, împotriva hotărârii papale, cuprinsă în enciclica „Quas primas”. Simțeau în ea un nedeslușit dușman al idealurilor lor. Li se părea o încercare de confuzie între divin și uman; un gest de clericalism demodat, care vrea să acapareze domnia vremelnicei.

Nu erau ei cei dintâi cari s'au agitat înspăimântați în fața acestei idei. Li întrecuse, cu 19 veacuri, Pilat. El s'a tulburat mai întâi în fața pretenției lui Hristos, de a fi recunoscut rege. „Cum, împărat ești tu?” Și departe de a nega, Hristos și-a revendicat în fața lui, reprezentantului celei mai formidabile puteri a pământului, titlul și dreptul ce i se cădea: „Da, eu sunt împărat!”

Era însă fără temel mirarea lui Pilat și fără sens tulburarea ciracilor lui dela începutul veacului al douăzecilea. Hristos a spus doar limpede: „Împărăția mea nu-i din lumea aceasta.” Nu râvnește răsturnări de domnii și de regimuri. Nu se luptă pentru putere. Este, ce-i drept, aici, pe pământ; dar nu e de aici. Ci este ceva de sus; reprezintă un ideal mai înalt: adevărul. „Eu spre aceasta am venit în lume, ca să mărturisesc adevărul”. — Iar acestul ideal superior, scris pe steagurile lui Hristos, trebuie să i se închine toți și toate, particulari și societăți, republici și împărății absolutiste deopotrivă. Principiul, idealul creștin nu exclude nici una din aceste forme de organizare socială; le depășește însă pe toate și pretinde să fie realizat în toate, în propriul lor interes.

Iată sensul sărbătorii pe care a proclamat-o Pius XI. — Neînțeles atunci, marele Pontifex începe a fi admirat astăzi. Furtunoasele prefaceri prin care a trecut și trece lumea

noastră n'au întârziat a-l da dreptate. Idealul liberal-democrat a murit. Cu priviri halucinate și cu gândul ferecat în lanțuri, mulțimile se prostern în fața idollor totalitariști. Puvoalele unei noi barbarii amenință să înceie Europa.

Cauza? Marea apostasie a țărilor europene, dezertarea lor oficială de sub steagurile lui Hristos. Toată civilizația și tot sufletul european poartă pecetea creștinismului. Acum s'a lepădat de el. L-a scos din viața publică. L-a alungat din școală, din literatură, din teatru, din cinematograful. A căutat să-l îndepărteze și de pe altarul familiei. Nu i-a mai lăsat decât sacristia și colțul tănuit al sufletului singuraticului. Religia a fost proclamată „afacere individuală”. „Roadele acestei apostasii — zice enciclica Quas primas — sunt: germentii urilor risipiți în toate părțile, pacea căminului tulburată prin ultiarea datoriiilor, unitatea și stabilitatea familiei amenințată și clătinită; discordii civile, un egoism sălbatic și nemărginit care nu cunoaște alte ținte și altă măsură decât avantajele personale și profitul privat; gelozii și rivalități între popoare înveninând certurile internaționale; cu un cuvânt, toată așezarea socială tulburată și amenințată să cadă în ruină”.

Și ce bine ar fi, în schimb, dacă s'ar recunoaște împărăția lui Hristos; dacă idealul creștin nu s'ar refugia în ascunzișuri de inimi ci ar sta biruitor pe teren, punând stăpânire pe instituțiile și orânduile vieții publice și pe factorii creatori de cultură și civilizație. Dacă pretutindenii ar domni desăvârșitul respect al adevărului; dacă toți s'ar supune cu fiască promptitudine dreptății; dacă l-ar socoti pe vecin trate în Domnul și dacă ar privi cu iubire și bunătate necazul aproapelui. „Ce să zicem de fericirea de care ar avea parte omenirea — continuă Pius XI — dacă toți, indivizi, familii, State s'ar lăsa guvernate prin Hristos? Dacă mai marii popoarelor s'ar inspira din adevărul creștin, am vedea pretutindenii dezvoltându-se și consolidându-se ordinea și liniștea... popoarele s'ar bucura de binefacerile concordiei și păcii. Câte conflicte n'ar fi evitate! Și toate ar fi îmblânzite, atenuate”. După vorba lui Leo XIII: „Săbille ar cădea și armele ar luneca din mâni în zlua în care oamenii ar primi de bunăvoie suveranitatea lui Hristos și ar asculta de poruncile lui”.

Așa ar fi, de bună seamă. Dar oamenii nu vreau acest lucru. Nu sunt destul cari să-l vrea; și nu-i știu vrea destul. De aceea mergem din abis în abis, Curentul de renaștere religioasă există. E îmbucurător. Dar n'a ieșit încă din domeniul individualului, unde îl exilau doctrinele stăpânitoare de ieri. Nu are curajul să pună stăpânire pe viața publică, socială. Rânduile ei sunt tot păgâne. Mai rău și

mal trist: popoare mari au deschis lupta față-impotriva lui Hristos; vreau isgonirea lui totală de pe platurile noastre, în numele unor idealuri de barbarie înspăimântătoare și de degradare rușinoasă a tot ce se cheamă uman și umanitate.

Roadele le vedem și le trăim. Sunt blestemate, ca tot ce produce iadul și ura împotriva lui Hristos. — Cunoaștem însă și drumul mântuirii. Urmasul lui Pius XI, actualul suprem Păstor al creștinătății, a rezumat admirabil această situație, în cuvintele cu cari a primit pe ministrul Lituaniei la Vatican, în 18 Octomvrie. Iată ce a spus, între altele, Pius XII:

„Cunoscând datorile slujbei noastre de Păstor suprem, nu vom lăsa ca acțiunea noastră, orientată totdeauna spre mântuirea sufletelor, să se angajeze în controverse pur temporale și în competițiunile teritoriale ale diferitelor state. Dar datorita aceluiasi oficiu nu ne îngăduie să închidem ochii atunci când se ivesc primejdii nouă și incalculabile tocmai pentru mântuirea sufletelor; atunci când pe fața Europei, creștină în toate trăsăturile ei fundamentale, se întinde, tot mai apropiată, umbra sinistră a cugetării și a acțiunii dușmanilor lui Dumnezeu. Intre astfel de împrejurări, mai mult decât în oricare altă perioadă a istoriei, păstrarea, cultivarea și, la nevoie, apărarea moștenirii creștine capătă o importanță decisivă pentru destinele viitoare ale Europei și pentru prosperitatea fiecăruia din popoarele ei, și mici și mari.

Statul care, cu o nobilă înălțime de vederi, recunoaște libertatea convenabilă expansiunii și practicei doctrinei lui Hristos, își pregătește prin aceasta rezerve de forțe spirituale pe care va putea conta cu deplină încredere în ceasurile grele și tulburi. Pretutindeni, unde învățătura evanghelică se bucură de libertate deplină, simțirea creștinească va străbate nu numai sufletele cetățenilor, ci și multiplele și diversele activități ale vieții publice. Și cu cât dreptatea creștină, fraternitatea creștină, iubirea creștină animează și conduc în mai mare măsură particulari și colectivități, cu atât mai mult se instăpânește, în sânul națiunilor și între ele, atmosfera spirituală care face posibilă, ușoară chiar, deslegarea atâtor probleme, care astăzi par ori sunt aievea insolubile.”

Acesta este adevărul: se întinde peste lume, tot mai neagră, puterea dușmanilor lui Hristos. De altă parte: salvarea patrimoniului spiritual creștin este chestiune de viață și de moarte pentru această civilizație a noastră, care poartă pecetea botezului lui Hristos. Sărbătoarea Regelui Hristos ne aduce aminte de această datorie, arzătoare ca o poruncă a des-

tinului: de a mântui civilizația așezând din nou crucea lui Hristos pe turlele vieții publice europene.

Să ne facem, unul fiecare, soldați ai acestui ideal. „Să dăm mărturie adevărului”. Acolo unde suntem și în măsura în care putem. Fiecare să fie, înainte de toate, creștin întreg. Jumătățile de măsuri și jumătățile de creștini sunt caricaturi abominabile! — Apoi, fiecare în cercul său, să vestească adevărul. Să-l spună și altora. Pentruca să fie mulți, tot mai mulți cei cari se înșirue deschis sub flămurile Regelui Hristos, cerând și reușind să facă: **țară creștină pentru poporul creștin!**

Calvarul unui ierarh unit. Arhiepiscopul-mitropolit Andrei Szeptickij al Lembergului se poate spune că e cunoscut în toată lumea, catolică și necatolică. Pretutindenea a fost și e venerat, afară de cercurile oficialității țaristo-pravoslavnică de odinioară, și a celor bolșevice din toată vremea. Știrile mai noi, cari arată că arhiepiscopul cel mai drag ucrainenilor uniți e în prinsoare bolșevică, au atras atenția creștinătății vrednică de acest nume, asupra cucernicului și neînfricatului ierarh unit, care în vremea din urmă și de altfel se afla greu suferind.

Câteva momente din viața mitropolitului Andrei al Liovului: Se trage din familia de nobili ucraineni polonizați Szeptickij. A studiat dreptul, dar i-a plăcut incomparabil mai mult teologia, pe care o mântuie cu distincție la Roma. Reîntors în Galiciă, o vreme e profesor de teologie în Lwow. Inima îl atrage însă spre poporul de obârșie al familiei sale, spre ucraineni, cărora vrea să se dedice cu trup, cu suflet. De aceea părăsește ritul latin, trece la cel slavon bizantin și se călugărește. Tânărul preot-conte Ioan devine smeritul ieromonah Andrei din tagma Sf. Vasile cel Mare.

Ca ieromonah misionar a colindat, pe jos, satele și orașele galiciene, vestind pe Domnul și adevărul Bisericii sale unite cu Roma. Figură athletică și orator popular neîntrecut, a intrat în inimile tuturor, trezind viață nouă întru Hristos și însuflețire pentru cauza Sf. Uniri. După moartea episcopului de Stanislavov dâ-

șul e ridicat, împotriva voinței sale, la treapta de arhiepiscop și urmaș al decedatului, iar după doi ani e ales mitropolit la Lemberg. A rămas însă și în această nouă și înaltă demnitate tot harnic, desinteresat, umil și jertfelnic fitu al Sf. Vasile. De numele său se leagă, între altele, alte mari realizări pe plan duhovnicesc, intelectual, la ucraineni, a tagmei monahale de strictă observanță a Studiiilor; înflorirea ne-maipomenită a mănăstirilor de maice Basiliene Studite și „Slujebnițe” și învierea spiritului celibatar în rândurile clerului; apostolia slovească și misionarismul la sate. În războiul mondial a avut curajul de a înfrunta Rușii prigonitori ai bisericii ucrainene unite. Pentru aceasta a trebuit să apuce drumul Siberiei, fiind surghiunit îndată ce trupele țarului au ocupat Lembergul. Ca deportat își sfințește de episcop secretarul personal, pe p. Bocian, ca nu cumva stingându-se el în pribegie, turma credincioasă să rămână fără păstorii. — Acum, la 72 de ani, olog de amândouă picioarele în urma celor pătimate de când e preot, călugăr și arhiepiscop, e aruncat din nou în temniță pentru Hristos și pentru adevărul său, gata să rabde și moartea sălnică pentru aceasta, dacă Celui de sus așa îi va bineplăcea. — Admirăția și rugăciunile noastre îl întovărășesc în suferințele sale pe acest erou al Crucii.

Roadă îmbucurătoare

— Din cuvântul de deschidere al Adunării generale a Reun. de Misiuni din eparhia Maramureșului —

de Ludovic Vida, canonic

În vremea de năpraznice tulburări, când bubuitul tunului sparge văzduhul încoadă, când țacănitul de mitralieră, șuerul gloanțelor și bătăutul infundat al motoarelor de avion se amestecă ca strigătul celor căzuți pe câmpul de jertfă, când lacrimile brăzdează fețele oamenilor și milioane de brațe tremură, îndată, pe arme, — zic în aceste timpuri de nesiguranță pentru țări și popoare, timpuri grele ce avem de răzbătut noi cel de azi, neliniștea adâncă, constatarea neputinței omenești pentru păstrarea și menținerea păcii, face pe toți celei

Foița „Unirii”

Horățiu C. Deacu

— La 25 de ani dela moartea lui —

La 21 Octomvrie 1939 se împlinesc 25 de ani dela moartea lui Horățiu C. Deacu, profesor la Școala normală română unită de învățători din Gherla, pictor mult promișător, suflet din cele mai alese.

Intru pomenirea lui, fostul său coleg Alexandru Lupeanu Melin i-a revăzut și aranjat pentru tipar însemnările de pe câmpul de luptă din Galiciă, dela 12 August până la 21 Octomvrie 1914, ziua în care autorul a fost ucis de un glonte dușman.

Aceste însemnări împodobite cu reproduceri din schițele, desemele, tablourile autorului, le editează nemângăiatul său tată, părintele David Deacu, sub titlul „Zarul unui erou” (Gherla 1930 în 8°, 130 pagini preț 60 de lei)

Moartea lui ne duce cu gândul înainte de aceasta cu un sfert de veac, când unul după altul se prăbușiau fruntașii neamului: Dr. Alex. Bogdan și Tit Liviu Blaga dela liceul din Brașov; Pr. Dr. Ioan Rațiu și compozitorul Iacob Mureșianu dela școlile din B'aj; Dr. Avram Sădean dela Școala Normală din Arad; Ioan Petra, Dr. Ioan Ciordaș, Dr. Nicolae Bolcaș din Beiuș și

atâția alții din tot cuprinsul Ardealului. Legiune e numele lor, căci sunt așa de mulți.

Inchid ochii trupești, ca să-mi revăd cu ochii sufletești pe neuitatul meu tovarăș de studii și de ideal.

Ce limpede mi se desface acum, din zarea anilor trecuți, chipul lui svelt de artist tânăr, îndrăgît de frumusețea culorilor și a liniilor, cu părul pieptenat în sus, cu mustața abia răsărită, cu ochii lacomi de frumuseți, cu cravata fluturând în vânt.

Era o apariție originală, în orice caz foarte interesantă.

Noi, colegii, în ziceam „pictorul”.

Și pictor era: în idei, în cuvinte, în fapte. Acum, după atâta trecere de vreme, ne dăm încă și mai bine seama de acest adevăr, decât pe băncile școlii.

Când un profesor, director de studii al internatului Vancean de băieți din B'aj, îl apostrofează înainte de bacalaureat: „Ce prostii faci acolo?” (picta un strălucit răsărit de soare) — el răspunde cu conștiința împăcată și senină a artistului care știe ce face: „Prost e cine zice că acestea sunt prostii”.

Și numai bunul său tată știe, de ce dibăcie a trebuit să se folosească pentru a împăca un conflict ce putea să fie fatal pentru fiul său, în pragul vieții.

Dar biserica din Păcliaș, tablou în ulei;

fata cu ulcioarele; casa din Săcălaia, unde s-a născut; părinții săi David Deacu și Ludovica născută Pop; casa parohială din Păcliaș; casa laia de țigani; dela otavă (proprietatea d-lui Prof. Dr. Iuliu Hațeganu); Cosășii, și atâtea alte pânze și cartoane, vre-o 65 cu totul, oare nu îndreptățesc deplin titlul ce i-au dat colegii?

Chiar la expoziția de artă plastică ardeleană, organizată în toamna acestui an la Cluj, cu prilejul amănătatului congres al Astrei, nu figurează și regretatul nostru coleg Horățiu C. Deacu, cu un număr de lucrări?

Și cât e de simțitor ochiul lui de artist la urâciunea tipurilor galiciene din părțile Ierusalimului, dar și la frumusețile, atât slave cât și ovreești, dela Martinovul Nou!

Cu ce băgare de seamă nu scrie el la 21 August 1914: „Am asistat și la privescerea unei întunecimi de soare, ce s'a văzut foarte bine și cu ochii liberi, între orele 1 și 2. Discul solar era numai ca o secere și te puteai uita la el, fără a te gena la ochi. So' dații de rând, în creștința lor deșartă, au luat această întunecime un semn rău, prevestire despre perirea apropiată a lumii. „Nu-i alt modru” — ziceau ei — când atâta haram de om merge unu 'mpotriva celuilalt”.

Și cum își descrie de mișcător, cu o simțire înainte de moarte, la 20 Octomvrie 1914, soarta lui și a camarazilor săi de arme: „... în tot locul poți vedea mici movile săpate de

se interesează de soarta oamenilor și a societății, să caute refugiu, scăpare și întărire la Mântuitorul lumii, Isus Hristos, cum zice sf. apostol și evangelistul Luca (Fapte, 4, 12): „Și întru nimeni altul nu este mântuire fără numai în Domnul nostru Isus Hristos“.

Singur El, Stăpânul întregului univers și părintele veacurilor, care a liniștit odinioară cu vorba valurile mării Genezaretului, poate face rândul și azi în haosul în care ne sbatem; numai darul Lui ne poate da tărie în lupta ce avem de purtat împotriva răului și a întunecului, cari vreau să stăpânească pe pământ; numai Hristos, care e „Calea, adevărul și viața“ poate să ne conducă cu siguranță pe cărările întunecate ale lumii acesteia; numai singur El, care e „Împăratul păcii și mântuitorul sufletelor noastre“, poate să redea pacea lumii involburate, pacea sfântă și roditoare, care să aducă apoi pacea sufletelor, a indivizilor și a popoarelor prin dragoste adevărată, încredere împrumutată și bună înțelegere, pentru care pace lucrează neîncetat și cu atâta zel și Sf. Părinte dela Roma, Papa Pius al XII-lea, dela urcarea lui pe tronul sf. Petru, alegându-și ca deviză: „Roada justiției, pacea“.

Misiunile sfinte — precum se știe — aude scop îndrumarea sufletelor spre unicul lor Mântuitor, Isus Hristos, împăcarea omului cu Dumnezeu, apărarea împotriva relelor, oțellirea în lupta pentru viața vecinică, începerea unei vieți sufletești mai intense prin întronarea lui Hristos-lege în suflete și procurarea mijloacelor necesare pentru mântuire. Astfel misiunile sfinte populare, acest mijloc modern de evanghelizează, produc și azi, în aceste vremuri de îndrăznețe prefaceri și cumplite frământări internaționale, pacea sufletului, pacea adevărată, „care covârșeste toată mintea“, pacea lui Hristos, „pe care lumea nu o poate da“; și prin pacea sufletească a indivizilor, contribuie la pacea familiei, a societății, popoarelor și a țărilor, cu un cuvânt la pacea generală a lumii, după care așa de mult ahtiază omenimea de azi.

În vederea atingerii acestui scop, Reuniunea noastră a ținut — dela ultima sa adunare generală ținută tot aici la Bala-Mare la 20 Octomvrie 1938 — 51 de misiuni sfinte, în 36

parohii și 15 filii, a dat apoi concursul efectiv la cele 5 locuri de pelegrinaje (M. Bixad, M. Moiselu, Șișești, Dragomirești și Coștiul), dând astfel mângâiere sufletească la 47.581 suflete (misiuni: 29.337 și pelegrinaje: 18.244). Misiunile au fost de 5—8 zile, și au fost ținute după un program special, elaborat de Comitetul central, unde pe lângă predicile obișnuite s'au mai dat instrucțiuni speciale (conferințe) aparte și cu fiecare ocaziune pentru elevii de școală, pentru tineret, pentru bărbați și pentru femei și s'au înființat respectiv s'au reorganizat asociațiile religioase (AGRU, Reuniunea mariană s. a. m.) sau li-s'a dat nouă orientare în cadrul ședințelor festive.

La acest rezultat frumos și îmbucurător a contribuit foarte mult și atențiunea specială a Ex. Sale Păr. Episcop, carele a binevoit a ne exopera dela Sf. Scaun apostolic facultate, ca fiecare membru al Reuniunii noastre să poată da la sfârșitul misiunilor sfinte, și pe lângă condițiunile obișnuite, *binecuvântarea apostolică împreună cu indulgențe plenare*, aplicabile și sufletelor din locul curățitor.

Alt eveniment îmbucurător pentru Reuniunea noastră este răspunsul marelui Pontifice, decedatul Pius XI la raportul Ex. Sale Păr. episcop despre activitatea Reuniunii noastre, dat prin Sacra Congregație a riturilor orientale, care între altele spune: „Mă bucur foarte mult, de marea dezvoltare dată misiunilor pentru popor: mijlocul cel mai ducător la scop pentru a desrădăcina eventualele neajunsuri morale și întrona virtutea, care poate lăncezi atât de ușor în mijlocul preocupărilor vieții materiale. Ex. Voastră va binevoi să exprime recunoștința Sacrei Congregații atât Părinților basiliani, cât și preoților seculari, cari au adus cu dragă inimă, contribuțiile lor pentru progresul acestor misiuni“. (Buletin I—1939).

Aceste cuvinte minunate și de înalte aprecieri pentru Reuniunea noastră să fie un îndemn de muncă și azi, la această adunare generală, și în întreg cursul anului, dar mai ales de azi înainte, de a putea lucra tot mai mult pentru pacea sufletelor, pentru pacea lumii, pentru mântuirea sufletelor nemuritoare din Eparhia noastră, pentru biserica și patria noastră iubită.

Măria Sa Marele Voevod Mihail a devenit, cu ziua de Miercuria trecută, major și membru de drept al Senatului. Momentul acesta își are semnificația sa specială și de aceea Țara întreagă, dela o margine la alta, a îmbrăcat haina de sărbătoare și a înălțat rugi fierbinți la Tronul celui Preainalt pentru Măria Sa Mihail, odrasla Familiei noastre Regale și moștenitor al Tronului României.

„Vreau să-l fac OM și REGE“, a zis Măiestatea Sa Regele privitor la fiul său. Și a isbutit. La optsprezece ani împliniți, Voevodul Mihail e personalitate formată, cu vederile sale și planurile sale. Crescut acasă, în România, e străbătut și stăpânit de idealurile mari și sfinte ale patriei și poporului român, care poate fi mândru de acest Crăișor al vișurilor sale. Despre puștin copil de regi se va putea spune ceace cu atâta dreptate spune despre Voevodul Mihail al nostru scriitorul A. Silvestri Giorgie:

„Copil surzător cu bucle blonde și ochi albaștri, atât de albaștri încât un coleg de clasă, în timpul unei excursii, i-a spus: „Privește cerul Altelea, ca să devie din nou senin...; copil voin, aplecat gânditor asupra cărților sau încercând să descifreze o bucată muzicală; străjer energic în fruntea cutbului său în lungile și ostentivele marșuri; muncitor în fabrică, votos de cei 40 lei câștigați cu sudoarea feței în două ore de lucru; excursionist și aviator, automobilist și schior, mânuind hârlețul și sapa ca și sabia și arma; tânăr soldat, apoi ofițer, acest copil de Rege a trăit și trăiește fără întrerupere în contact direct cu poporul, cu pământul și cu natura. De aceea își iubește poporul, iubește glia și natura, cu acea dragoste profundă, cu acea inimă și înțelegere, pe care nu o poate pricepe decât cel ce a dormit în coliba ciobanului, sub paza pădurii, îngânând izvoarele și miile de glasure ale apei care se sbate printre stânci“.

Dumnezeu să ni-l țină mulți-mulți ani, cu bine și sănătate, spre bucuria sa și a Neamului!

Invățământul teologic universitar.

Profesorii celor trei facultăți teologice ortodoxă din țară au ținut în 28 Septemvrie, o conferință spre a examina situația ce s'a creat teologiei prin legea de raționalizare a învățământului

curând, însemnate cu câte o cruce simplă din două lemne. Te impresionează! Sunt mormintele celor căzuți în loc străin și îngropați în loc și mai străin, departe de ai lor. Ei n'au avut preot la căpătâi, decât doar pe cei cari li astupau cu pământ, iar clopot bubuitul tunului și răpăitul puștilor. Sunt toți eroi necunoscuți, în morminte cărora azi-măine, li se va șterge orice urmă. Nu peste mult, vântul va sufla orice țărână de pe ele... și copii nevinoși, păscându-și vitele, în neștierea lor, vesele și zglobii, vor sări și juca peste aceste motive: lăcașuri necunoscute ale feciorilor și poate ale părinților necunoscuți. Și acasă, cum li vor dori... cum li vor aștepta! Câți vor plânge, Doamne, în urma lor? Dumnezeule îndurate, iartă-le toate păcatele!..“

Și ce ecouri de jale a stărnit pretutindeni în lumea românească, vestea morții lui.

Un adevărat plebiscit de durere!

Dela vlădica Vasile Hossu, până la țărani din Păclia (Cluj); dela deputați ca Ștefan Ciceo Pop și Gavril Tripon sau dela căpitani ca Ernest Randdak până la simpli alegători sau soldați; dela prelați și canonici ca Iosif Hosau, Dr Ambrosiu Cheșianu, Dr Petru Fabian, Dr Nicolae Brinzeu ș. a. până la studenți teologi ca Dumitru Antal din Toplița; dela profesori universitari ca Dr. Iuliu și Emil Hăjieganu, sau dela distinși profesori secundari ca Gavril Precup, Dr I. Nicoară, Dr. Eugen Seleș

până la atâția reprezentanți de seamă ai celui primar (d. I. Loliciu și alți învățători).

Nu e o simfonie întreagă de tânguiri?

*Dormi lin, copil de muze alintat,
Ce-ai schimbat penelu 'n scut și spadă
Cu sângele tău tânăr și-al pictat
Tablou etern, eroică baladă!*

Așa li cântă la mormânt un stihuitor de ocazie (d. Emil A. Chiffa).

Iar din amintitele glasuri de împărtășire ale durerii, fie-ne îngăduit să reținem, aici, aceste creștinești rânduri ale avocatului și deputatului Gavril Tripon:

„Să vă mângâie faptul, că scumpul vostru fiu a murit pentru patrie și tron, pe câmpul de onoare, în societatea multor aleși; a murit încununat de cinste și înconjurat de simpatia tuturor cunoștințelor. Dar, mai presus de asta, să vă mângâie faptul și adevărul, că el numai s'a mutat din lumea războaielor în lumea păcii. N'a murit copilul vostru, ci numai s'a dus dela voi, și sufletele de sus, cari sunt prietene casei voastre, s'au înmulțit cu unul. El chiar așa există și astăzi, cu aceeași iubire către voi, ca și în viața pământească. Cu jalea și durerea voastră nu-i ardeți vicața de dineolo, din contră tratați-l tot ca pe fiul vostru și, în ruga voastră, cereți liniștea și pacea lui și vindecarea durerii voastre. Vanitatea noastră cere să fie în jurul nostru copii noștri. Dar poate fi și o mângâ-

iere pentru noi faptul că, în lumea de sus, avem membri din familia noastră, cari ne-au fost scumpi inimei noastre. Apoi a fi mai aproape de Dumnezeu, care știe vindeca și despăgubi orice durere, dacă primim cu resemnare hotărârile lui și nu se răsvrătim. Dumnezeu și lumea de sus să Vă fie în minte și în inimă, zădărnicia celor de jos pururia prezentă. Și să vă mângâiați!“

Și prezentă le-a fost și le este părinților săi zădărnicia celor de jos.

După un an și câteva luni, mamă-sa Ludovica pleacă și ea din această vale a plângerilor să-și revadă fiul pe plaiurile nemuririi; acolo, unde se spune că nu e durere, nici suspinare, ci numai viață fără de sfârșit.

Iar îndureratul său părinte David?

De 25 de ani, zi de zi, poartă crucile ispășirii trimise de Cel de sus. Și le poartă cu resemnare creștinească, dându-și seamă că ele sunt purgatoriul lui.

Omenegte vorbind, ele nu mai au nici un rost. Locul lui de mult ar trebui să fie alături de fiu și de soție. Atotputernicul vrea altfel. Cui i s'a dat mult, mult i se va cere.

Părintele David Deacu e dintre acești puștini aleși ai Domnului.

Oradea, Octomvrie 1939.

Pr. I. Georgescu

Știri mărunte

superior din 4 Noembrie 1928. Rezultatul acestei consfătuiri este un *memoriu* care a fost înaintat zilele trecute I. P. S. Sale Patriarhului Nicodem.

Memoriul constată, mai întâi, străduințele de două decenii pentru o reformă potrivită a acestui învățământ. Scopul a fost mereu același: adaptarea facultăților de teologie la cerințele vremii, printr-o nouă grupare a disciplinei teologice și printr-o complectare a catedrelor. Această completare o cere țelul dublu urmărit de înaltele școli teologice: deoparte, de a pregăti preoți buni, înzestrați cu toată știința trebuitoare, de altă parte de a contribui la potentarea neîncetată a spiritualității și a culturii românești. Această obligație, de a spori patrimoniul spiritual prin adevărată muncă științifică teologică, este cu atât mai imperioasă, cu cât ortodoxia românească este astăzi cea mai de seamă între toate autocefalile răsăritene. — Iată și *tabloul catedrelor* pe care, în urma acestor considerațiuni, memoriul le crede necesare în facultățile de teologie ortodoxă.

Catedră de sf. *Scriptură a Vechiului și alfa a Noului Testament*; de *istoria bisericească universală*; de *patrologie* și istoria literaturii bisericești, de limbă greacă și latină până în veacul al XV-lea, cu o conferință de limba greacă și latină biblică și patristică; Catedră de *istoria bisericii române*; Catedră de *teologie fundamentală* (apologetică, filosofia și psihologia religiei și istoria religiunilor); Catedră de *teologia dogmatică*, istoria dogmelor și simbolică; Catedră de *teologie ascetică* și mistică ortodoxă; Catedră de *teologie morală* (morală filosofică, morală bisericii creștine ortodoxe și elemente de sociologie creștină); Catedră de *liturgică* (istoria cultului creștin, principiile și filia cultului bisericii creștine ortodoxe), cu o conferință de artă creștină și antichități bisericești; Catedră de *drept bisericesc* (drept canonic, dreptul bisericesc ortodox în general, dreptul bisericesc ortodox român și dreptul bisericesc de stat); Catedră de *catehetică*, îndrumări misionare și sectologie, cu o conferință de pedagogie și metodică învățământului religios; catedră de *teologie pastorală* și de omiletică cu exerciții de predică; catedră de *filosofie creștină*, enciclopedie și metodologia științelor teologice.

În mare, și după a noastră părere, acest tablou își are îndreptățirea. Firește, dacă ar fi vorba de noi, i-am dori câteva modificări. — Dar mai important decât aceste corecturi este altceva: ce va zice ministerul? Se zice că e în pregătire o nouă lege a învățământului superior. Va ține ea seama de dorințele exprimate în pomenitul memoriu? Apoi — cece ne interesează în primul rând — ce se va face cu necontestata îndreptățire a noastră de a avea o *facultate* de teologie catolică românească.

Și-a găsit sacu' petecu'. Cu fraternizarea dintre bolșevici și nașiști s'a întâmplat zilele trecute, cum scriu gazetele, ca un nazist (= național socialist german) să ceară primire în partidul bolșevic rus. Cândva acest supus german fusese liber cugetător, dar fiindcă hitleriștii strigau sus și tare că ei așa ceva nu rabdă, de voie, de nevoie, s'a înscris la nașiști. Săborul roșu a fost adus în încercătură de cererea neamțului. După câțiva timp de chibzuială asupra sugestiei că doar și neopăgânismul nazist e potrivit religiei creștine, „Patres Patriae” din Bolșevicia au căzut de acord că puțin împoartă crucea încărligată, odată ce cele două doctrine sunt una într-o chestie de principală însemnătate, cum e dușmănierea lui Hristos și a legii lui și au primit „neoconvertul” cu brațele deschise.

Canonic nou la Blaj. „Unirea” are marea bucurie de a împărtăși cetitorilor o veste care va fi primită pretutindeni cu aceeași mare satisfacție: Veneratul Capitul mitropolitan, în ședința ținută în 25 Octombrie c. — prezidiu sfântului Dumitru — sub prezidența I. P. S. Sale mitropolitul Alexandru, a ales canonic al său, în locul rămas vacant prin trecerea la pensie a pâr. Dr. Ioan Sâmpălean, pe pâr. profesor de teologie Dumitru Neda, redactorul nostru harnic și iubit. Toți acela cari știu aprecia apostolatul neobosit, cu grațul și cu scrisul, al Pâr. Neda, precum și bunătatea inimii lui, se vor bucura împreună cu noi, urându-l, din acest prilej, ani mulți și multă binecuvântare dela Domnul!

„Summi Pontificatus”. Mult așteptata enciclică-program a actualului Pontific Roman a fost publicată ieri. E un epocal document al vremii și se va ocupa și „Unirea” de el cu cel mai apropiat prilej. Gândurile acestui mesagiu al Vicarului Domnului către lumea întreagă sunt dintre acelea la cari omenirea caută să se oprească, să mediteze asupra lor și să tragă încheieri mântuitoare din prăpăstii larg deschise.

Cu o mizerie mai puțin. Faptul că la Centrele străjerești de îndrumare până acum ne-a lipsit sala necesară pentru săvârșirea sf. slujbe dumnezeiești pe seama alor noștri dela numitele Centre, a prilejit o serie întreagă de nemulțumiri ușor de înțeles. Intervenind însă în cauză I. P. S. Pâr. Mitropolit Alexandru al Blajului, s'a primit dela comandamentul Străzii Țării o adresă (No. 49.954 din 5 X. 39), semnată de d. Teofil Sidorovici, dându-se asigurări că s'au luat măsuri să fie amenajată la Centrele de îndrumare ale Străzii Țării câte o sală potrivită unde să poată sluji preoți uniți pentru credincioși uniți.

Locale. Dumineca viitoare, a săptămânii V după Înălțarea sfintei Cruci, va predica în catedrală pâr. Dr. Ioan Vesa, secretar mitropolitan, iar Miercuria ce-i urmează, de praznicul SS. Arhangheli Mihail și Gavril, va predica pâr. Ioan Moldovan, canonic mitropolitan.

— Miercuria trecută s'a sărbătorit cu fastul cuvenit aniversarea nașterii Marelui Voievod Mihail. La catedrală s'a slujit din acest prilej un *Tedeum* solemn, pontificând Ilust. Sa Dr. Victor Macavei, în sobor de preoți. Răspunsurile le-a dat corul Academiei Teologice, sub conducerea pâr. I. Florea, profesor. Tot atunci au aranjat și școalele locale festivaluri ocazionale.

„L'Osservatore Romano” felicită pe d. Saracioglu. Agenția Havas (18. X. 39), relevă împrejurarea că semioficiosul Vaticanului, cotidianul „L'Osservatore Romano”, are un lung comentariu prilejit de întreruperea negocierilor turco-sovietice dela Moscova. Organul Sf. Scaun felicită pe d. Saracioglu pentru că a refuzat categoric pretențiile sovietice. Numitul ziar subliniază că în schimbul concesiunilor ce ar fi făcut, Turcia n'ar fi obținut nici o compensație, rămânându-i să se mulțumească doar cu rolul de strălucit secund.

Reuniunea de misiuni a eparhiei de Nord și-a ținut, în 24 Octombrie c., la *Balamare*, în reședința episcopescă, și fiind de față Exc. Sa Dr. Alexandru Rusu, episcopul eparhial, *adunarea generală* din acest an. Neobositul președinte al Reuniunii, pâr. Ludovic Vida, canonic, a rostit cuvântul de deschidere pe care-l aducem aproape în întregime în altă parte a numărului nostru de azi. Cele constatate cu acest prilej sunt lucruri nespuse de mângăitoare. S'a luat hotărârea să se activeze și pe

mai departe pe terenul misiunilor intense și cu devotament apostolic. S'a slevat și a fost îmbrățișată cu drag ideea patronajului pentru fetele ce pleacă dela sate la oraș în serviciu, idea exercițiilor spirituale pentru preotese, precum și aceea a susținerii gratuite în Seminar a unui cleric distins dar lipsit de mijloace. În cadrele adunării a cuvântat și Exc. Sa pâr. Episcop, laudând munca și muncitorii în ogorul misiunilor — a avut cuvinte deosebit de calde pentru Părinții Basiliiani — și îndemnând la apostolie neprecupețită și pe viitor. — Adunarea s'a închis într-o elevată atmosferă sufletească.

Manifestație religioasă. Din mai frământata noastră parohie Iapa-Maramureș au vin vești bune. Bunii noștri credincioși de acasă ascultând de glasul păstorului lor sufletească, pâr. Iuliu Ardelean, și-au dovedit cu fapta adevărul credinței contribuind la restaurarea bisericii, cumpărarea a două clopote și ridicarea unor frumoase case parohiale. Binecuvântarea bisericească a înfăptuirilor acestora creștinești și românești unite, într'un fost centru sectar acum lichidat, s'a făcut zilele trecute cu fast deosebit de către pâr. Ștefan Pop, vicarul maramureșan, în sobor de preoți și în prezența unei mulțimi de peste 4000 credincioși din loc și din împrejurimi, oameni din popor și intelectuali (d. Dr. P. Mihail, Gavril Mihail, Dr. O. Ardelean, foști prefecți: Dr. E. Salca, prim medic de spital; Gh. Dan, președintele Camerei de Agricultură, ș. a.) La banchetul ce a urmat sfântelor slujbe dela biserică și dela casele parohiale au luat parte și reprezentanți ai ortodoxiei. — S'au rostit mai multe toasturi însuflețite.

† **Carolina Chirilă născ. Vancea**, — văduva fostului profesor Chirilă dela Blaj și nepoată a fostului mitropolit blăjan Dr. Ioan Vancea — s'a stins din viață la Cluj, în 19 Octombrie c., la vârsta patriarhală de 91 de ani. — Odihnească în pace!

Manuale Catehetice

pentru anul școlar 1939-1940.

Pentru clarificarea fraților cateheți, publicăm lista completă a manualelor de religie aprobate de Comisia Catehetică metropolitani pentru anul școlar 1939-1940.

Curs primar:

Cl. I	(Dr. N. Brînzeu: Catehism I . . .	Lei 9
	(Dr. I. Suci: Micul Cateh. (ilustrat) . . .	18
Cl. II	(Dr. N. Brînzeu: Catehism II . . .	12
	(Dr. V. Cerghizan: Micul Cateh II . . .	12
Cl. III	Dr. A. Popa: Biblia Copiilor III . . .	16
Cl. IV	(Dr. N. Brînzeu: Catehism IV . . .	25
	(Dr. V. Cerghizan: Cateh. mijlociu IV . . .	15
Cl. V	Dr. Brînzeu: Catehism V . . .	25
Cl. VI	„ „ „ VI . . .	25
Cl. VII	„ „ „ VII . . .	25

Ediții pentru cateheți:

Dr. N. Brînzeu: Catehism I—II . . .	Lei 25
„ „ „ „ IV . . .	25

Curs secundar:

Dr. V. Cerghizan: Ist. descop. Dumnez. cl. I	Lei 32
Dr. Alex. Ciple: Mica Biblie cl. II . . .	40
Dr. N. Brînzeu: Catehism cl. III . . .	38
„ „ „ „ Liturgica cl. IV . . .	50
Dr. Aug. Tătar: Dogmatica specială cl. V . . .	47
Dr. Ioan Suci: Morala Creștină cl. VI . . .	50
Dr. Ioan Georgescu: Ist. bisericească cl. VII . . .	50
Dr. Ioan Georgescu: Apologetica cl. VIII . . .	40

Manualele de mai sus se pot cere dela orice librărie, iar manualele vechi sunt retrase, deci să nu se mai ceară de cât aceste manuale. Catehism cl. I—II împreună, a Rvds. Dr. N. Brînzeu este epuizat, deci să se ceară la viitor, separat.

Comisia Catehetică